

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Granskad av: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-10-03

Giltig till: 2027-10-03

Uretärkateteruppläggning

Sammanfattning

Rutinen beskriver vad som behöver utföras innan, under och efter uretärkateterupplägg på en patient.

Förutsättningar

Undersökning

En uretärkateter förs in via ett cystoskop i ena eller båda uretärerna.

Indikation

Uretärkateteruppläggning görs inför retrograd pyelografi vilket innebär en röntgenologisk kartläggning av urinvägarna. Den görs tex när patienten inte kan ges intravenös kontrast pga. ålig njurfunktion och kan delvis ersätta DT-urografi.

Vårdtid

Undersökningen gör polikliniskt.

Genomförande

Innan undersökningen

- Kontrollera patientens identitet mot remissen. Detta kan ske antingen genom att patienten själv får uppge namn och födelsedata eller med hjälp av ID-band.
- Gå igenom hälsodeklarationen som patienten skall ha fyllt i.
- Antibiotika ges enligt riktlinje, Antibiotikaprofylax inför kirurgi, och skall dokumenteras i patientens journal.
- Fråga patienten om tagit warfarin (Waran).

- Fråga om eventuell allergi mot läkemedel, inklusive lidocain (Xylocain).
- Patienten ska få saklig och tydlig information om vad undersökningen innebär, varför den skall utföras, hur den går till, eventuell bedövning, tänkbara risker för komplikationer och vad man i så fall kan göra.
- Innan undersökning skall patienten tömma urinblåsan. Detta för att sikten i urinblåsan skall förbättras för undersökande läkare.

Metod

Undersökning görs med höggradig ren metod och med sterila instrument

Basutrustning

- Plastförkläde på all personal, - barriärskydd.
- Steril grön flergångs-/engångsduk – att lägga instrument på.
- Underlägg – att lägga patienten på.
- Litermått.
- Ren pincett.
- Rena kompresser.
- Spoldroppsaggregat.
- Anestesigel: lidocain (Xylocaingel 2 %).
- Handskar till läkare och assisterande personal.
- Spolvätska (Natriumklorid, 500 ml påse).

Basinstrument

- Cystoskopihylsa minst 19,5 Charrière.
- Rak optik.
- Vinklad optik.
- Albaranbrygga + gummihatt och/eller mellanstycke med kran.
- Penisklämma.

- Uretärkateterstorlek enligt läkarens ordination (oftast nr 4 eller nr 5).
- Förtryckt märkband, uretärkateter, till märkning av uretärkateter.
- Hydrogelbelagd latexkateter nr 14 Charrière + spruta + 10 ml sterilt vatten.
- Cirka 30 cm bomullssnöre – till att fästa ihop blåskateter och uretärkatetern med, annars kan uretärkatetern glida ut.
- Tejp
- Kopplingsstycke till uretärkatetern, d.v.s. gummiförlängning så uretärkateter och urinuppsamlingspåse kan kopplas.
- Två urinuppsamlingspåsar, en till varje kateter.

Patientförberedelser

- Installera lidocain (Xylocaingel) i uretra; på kvinnor 10 g och på män 20 g i två omgångar. Obs! max dos är 10 g x 4, utan särskild ordination.
- Penisklämman får inte sitta längre än 10 minuter.

Efter undersökningen

- Uretärkateter tejpas fast på låret för att förhindra att denna glider ut.
- Förse patienten med underkläder.
- Patientens hjälps över från undersökningsbordet till en bårvagn för att förhindra uretärkateterglidning.
- Fråga läkare om katetrarna kan dras efter röntgen. Om denna åtgärd kan utföras dokumentera detta till röntgenpersonalen.
- Efter genomförd röntgenundersökning dras katetrar av röntgenpersonalen.
- Patienten kan gå hem när denne har kastat vatten.

Komplikationer

- Blödning.

- Smärta på grund av svullnad i uretären vilket kan bero på att katetern har perforerat och att urin läcker ut.

Information till patienten efter undersökningen

- Att det kan göra lite ont vid vattenkastningen och även blöda lite de första dagarna.
- Att dricka mycket, men vid smärta minska på vätskeintaget.
- Att söka akut vid riklig blödning och/eller feber >38 grader.
- Patienten förses med ett inkontinensskydd.
- Ge patienten skriftlig informationsbroschyr.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Granskad av: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9004-593667208-208

Version: 4.0

Giltig från: 2025-10-03

Giltig till: 2027-10-03